

«MottakerNavn»

«Adresse»

«PostNr» «PostSted»

«Kontakt»

Trondheim, 08.04.2022

Deres ref.:
«REF»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/4835

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Avslag på søknader om skadefelling av brunbjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner 2022

Vi viser til søknad fra Grane kommune datert 5. april og 6. april 2022 om å felle brunbjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner.

Vi viser også til uttalelse til søknad fra Grane kommune datert 6. april 2022 fra Grane Bondelag, Grane Sau og Geit, Hattfjelldal Bondelag og Hattfjelldal Sau og Geit.

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknadene om å felle brunbjørn i Grane og Hattfjelldal i region 7.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Bakgrunnen for saken

Brunbjørnen er fredet. Det er likevel mulig å felle brunbjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at felling ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todeltede målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål for hvor mange ungekull med brunbjørn det skal fødes i Norge hvert år. Bestandsmålet er fordelt i utvalgte forvaltningsregioner for rovvilt. De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder.

Vi kan vedta eller beslutte ekstraordinære uttak av brunbjørn. Med ekstraordinære uttak mener vi våre vedtak eller beslutninger om skadefelling av brunbjørn, som Statens naturoppsyn gjennomfører i tråd med fellingsinstruksen.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av brunbjørn i region 7

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for brunbjørn:

- Antall ungekull for landet: 13
- Antall ungekull for region 7 Nordland: 1

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden.

Siste års rapport fra Rovdata ([NINA rapport 2125](#)) viser at det i 2021 ble påvist 160 ulike bjørner i Norge, 67 hunnbjørner og 93 hannbjørner. I region 7 ble det påvist to hannbjørner.

Basert på prøver fra påviste hunnbjørner ble det estimert at det var 8,1 ynglinger i 2021 i Norge. For region 7 er antall ynglinger estimert til null.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i region 7

Totalt er det påvist at bjørn har forårsaket 45 skader på sau i kommunene Grane (n=27), Hattfjelldal (n=11), Narvik (n=5) og Vefsn (n=2) i 2021. Det er ikke påvist tap av tamrein til bjørn de siste år i Nordland.

Statsforvalteren i region 7 utbetalte i 2021 erstatninger for 194 sau og 167 lam som tap til bjørn, da hovedsakelig til beitenæringen i kommunene Hattfjelldal (n=184) og Grane (n=159).

Statsforvalteren i region 7 utbetalte også erstatning for 3 464 tamrein som tap til rovvilt i reindriftsåret 202/2021. Av disse ble 18 tamrein ble erstattet som tap til brunbjørn.

Bakgrunn for søknadene

6. april ble det dokumentert spor av én bjørn ved Laksforsåsen i Grane kommune. Området ligger i reinbeitedistrikt Brønnøy/Kvitfjell (Jillen-Njaarke). Det er ikke dokumentert skade av tamrein, men det er ifølge Statens Naturoppsyn (SNO) funnet et kadaver av elg i nærheten av sporobservasjonene.

Grane kommune har sendt inn to søknader. Søknad datert 5. april 2021 er en anmodning om våruttak av bjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner basert på skadehistorikken i beitesesongen 2021.

Etter observasjon av spor av bjørn 6. april sendte kommunen en ny søknad. De viser til at bjørnen befinner seg i kalvingsland til Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt og at dette tilsier et betydelig skadepotensial fremover. Videre viser de til at reinbeitedistriktet bekrefter at det går simler som skal kalve helt inntil stedet hvor bjørnen er lokalisert, og de uttrykker stor bekymring for tapsutviklingen framover. Reintallet i området vil øke betydelig i løpet av kort tid.

Kommunen påpeker at beitekrisen har medført at simlene er i dårlig kondisjon, og har ekstra stort behov for beitero i tida som kommer, og mener at det er svært uheldig at det oppholder seg en bjørn i kalvingsland.

Miljødirektoratets vurderinger

Et viktig prinsipp nedfelt i regelverket og i rovviltforvaltning er en differensiert forvaltningen som med en geografisk sonering både skal ivareta både bestander av rovvilt og hensyn til beitenæringen, og på denne måten skape forutsigbarhet for næringsutøvelse og andre aktører.

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 gir svært begrenset mulighet for differensiert forvaltning av bjørn. Kunnskap om bjørns områdebruk i Nordland fra det skandinaviske bjørneprosjektet har tidligere vist til at forvaltningsområdene for bjørn er uegnet eller ikke tilstrekkelig som leveområder for bjørn. Dette med bakgrunn i kunnskap om forekomst av binner i tilgrensede områder i Sverige samt at det i stor grad inneholder høyereliggende fjellområder med lav egnethet som leveområde for bjørn.

Det betyr at det ikke finnes områder som kan ivareta muligheten til å bygge opp en bestand som tilsvarer forvaltningsmålet for regionen. De senere årene har bjørnebestanden i Nordland vært langt fra målet om 1 årlig yngling. Bestanden av bjørn i Nordland har siden 2014, hvor det var registrert 11 bjørner, gått jevnt nedover. I fjor ble det registrert kun 1 bjørn i Nordland, i tillegg til 1 bjørn som var registrert både i Trøndelag og i Nordland.

Det er en forutsetning for forvaltning av bjørn at de avsatte områdene er funksjonelle og egnet som bjørneområde. Forvaltningsplanen for region 7 Nordland slik den er utformet virker i hovedsak til å ivareta hensyn til beitenæringen, og den fungerer ikke tilfredsstillende når det gjelder å bygge opp en bjørnebestand innenfor et definert forvaltningsområde, jf. prinsippet om differensiert forvaltning. Planen er derfor ikke egnet som et styringsverktøy for rovviltforvaltningen i regionen.

Med bakgrunn i overnevnte, samt det lave antallet bjørn som er påvist i Nordland vurderer Miljødirektoratet at terskelen for felling av bjørn i regionen er høy.

Skadefelling er et primært et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om

geografisk differensiert forvaltning. Et element for iverksetting av en skadefelling er at det foreligger kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises tatt av bjørn, og at skadene ser ut til å kunne fortsette. Dersom det er sannsynlig at skadene vil vedvare og det ikke er andre rimelige forebyggende tiltak som kan iverksettes, vil skadefelling kunne gis. I særskilte tilfeller kan skadehistorikken og skadepotensialet være så omfattende og sannsynlig, at uttak uten direkte forutgående skade kan vurderes. Det må da være en viss nærhet i tid til skadene potensielt kan oppstå.

Bjørn har gjort skade på sau på utmarksbeite i det aktuelle området i løpet av beitesesongen 2021, og det er etter vår vurdering potensiale for ytterligere skader på tidspunkt sau slippes på beite til våren dersom bjørnen fortsatt befinner seg i området. I 2021 ble det påvist tap av 27 sauer til bjørn i Grane og 11 sauer til bjørn i Hattfjelldal. Statsforvalteren i region 7 utbetalte i 2021 erstatninger for 184 sau/lam som tap til bjørn i Hattfjelldal og 159 sau/lam som tap til bjørn i Grane.

Vi er kjent med at det er tamrein som skal kalve ikke langt fra der bjørnen er observert. Det ble ikke påvist skader av bjørn på tamrein i reindriftsåret 2021/22 i region 7.

Søknadene om skadefelling er begrunnet ut fra forebyggende hensyn med henvisning til skadepotensialet som bjørn har ved å oppholde seg i områdene der den nå er observert. Slik denne situasjonen er per i dag, er det ikke påviste skader på rein i området.

Miljødirektoratet legger avgjørende vekt på at det ikke er en pågående akutt tapssituasjon i området. På nåværende tidspunkt enda er noe tid til kalvingen starter, og det er lenge igjen til beitesesongen for sau starter. Det er på nåværende tidspunkt usikkert om det observerte individet vil oppholde seg i området i kalvingstiden/beitesesongen.

Vi har lagt vekt på følgende i vurderingen vår:

- skadehistorikken og skadepotensialet på sau og tamrein i regionen
- bestandssituasjonen for brunbjørn i regionen
- den geografiske differensieringen av prioriterte beiteområder og forvaltningsområdet for brunbjørn nedfelt i forvaltningsplanen
- den nasjonale bestandsstatusen for brunbjørn

Etter en samlet vurdering finner Miljødirektoratet ikke grunnlag for å iverksette skadefelling av bjørn i det aktuelle området på nåværende tidspunkt.

Klagerett

Dere kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Kopi til:

Ketil Trongmo

Roger Justad Hallingen

Pål Ove Wika

Tina Elisabeth Brennbakk

Laila Hoff

Baklandsveien 166

Jerpåsvegen 11

Svenningdalsvegen 237

Elsvassveien 466 A

Krutfjellveien 1956 B

8646

8685

8685

8695

8695

Korgen

Trofors

Trofors

Hattfjelldal

Hattfjelldal